

Projekt 'Grenåens opland'

- hvad, hvem, hvorfor og hvordan

HVAD?

'Grenåens opland' er en del af det regionale EU-projekt Coast to Coast Climate Challenge (C2CCC). Projektet dækker oplandet til Grenåen og alle de vandløb, der løber ud i åen. Det er et areal på 466 km². Projektet løber fra 2017 til 2022.

HVEM?

Syddjurs og Norddjurs kommuner leder projektet i fællesskab. Styregruppen består af to politikere og en chef fra hver af de to kommuner. Følgegruppen består af folk med forskellig viden og interesser i Grenåens opland. De repræsenterer et stort bagland, som de hver især har mulighed for at involvere i processen.

HVORFOR?

Vi får mere vand i fremtiden, og det kræver plads. Det kan give problemer med at dyrke jorden, og huse især i Grenaa, Kolind og Ryomgård vil oftere blive oversvømmet – medmindre nogen gør noget.

Projektet skal gøre det lettere at beslutte, hvor og hvordan vi parkerer eller blokerer for vandet i fremtiden. Det er svært at tilgodese alle. Men målet er at klæde politikerne på til at finde den mest optimale strategi for samfund og borgere: Det, der bedst kan betale sig for flest, både nu og om 100 år.

HVORDAN?

Projektet består af to dele:

1) Et faktiskt beslutningsgrundlag – en ny hydrologisk model

GEUS udvikler en hydrologisk model for Grenåens opland, der bliver klar til brug i 2021. Modellen skal vise, hvad der sker med vandet ved forskellige scenarier.

Modellen behandler data om vandløb og dræn og kobler dem med prognoser og tiltag. Prognoser kan handle om

- vandstanden i Kattegat – både ved normale og ekstreme forhold
- grundvandets niveau og indhold af salt
- sætninger
- nedbør og overfladevand
- spildevand fra overløb
- vandets forløb mv.

Tiltag er klimatilpasning, der kan påvirke vandets forløb. Det kan for eksempel være at

- forsinke og parkere vand i oplandet med diger og dæmninger
- pumpe mere eller mindre vand væk fra forskellige steder
- uddybe vandløb udvalgte steder
- etablere sluse ved åens udmunding mv.

Samlet set giver det en uendelig række af scenarier, hvor tiltag påvirker hinanden som forbundne kar. Det er planen, at effekten ved forskellige scenarier og klimatilpasninger skal kunne vises på et kort.

2) Et beslutningsgrundlag baseret på værdier – muligheder og udfordringer

Følgegruppen kan belyse andre fordele og ulemper ved, at der kommer mere vand:

Giver vandet nye muligheder eller begrænsninger for samfundets udvikling? Hvilke værdier bliver påvirket af det påtrængende vand? Hvilke værdier skal vi prioritere – skal pladsen bruges til at bo og fornøje sig på, til at producere fødevarer på eller til vild og urørt natur/vand?

Følgegruppen kan tage emner op som

- biodiversitet og natur
- landbrugsproduktion og jordfordeling
- rekreative muligheder
- bosætning og turisme
- naturlig CO₂ lagring
- infrastruktur og samlingssteder
- finansiering af tiltag og nye økonomiske muligheder.

Følgegruppen kan komme med idéer og forslag, som kommunens folk kan regne på. Både i forhold til økonomi, miljø og social bundlinje.

1)+2) Når fakta og værdier smelter sammen

Modellen er en åben ramme, der giver overblik over konsekvensen af forskellige løsninger i mange år frem. Hvis prognoserne ændrer sig, er det let at justere. Efter en første screening af forskellige scenarier vil borgere og følgegruppe blive hørt. Herefter udvælger projektledelsen de mest sandsynlige til yderligere analyse.

Med cost-benefit-analyser kan økonomien i tekniske løsninger holdes op imod eventuelle andre værdier for samfundets udvikling. Det skal borgerne kunne debattere i den sidste del af projektet.

OG HVAD SÅ BAGEFTER?

I sidste ende bliver det op til politikere og lodsejere at beslutte, hvad der skal ske. Det kan meget vel resultere i en etape- og finansieringsplan.

Sådan en plan kan prioritere en række af klimatilpasninger fordelt over mange år, efterhånden som klimaforandringerne viser sig. Projektets mål er, at grundlaget for at debattere og beslutte til enhver tid – også når projektet er slut – er så godt som muligt.

HVAD PROJEKTET IKKE ER:

Projektet skal ikke detailprojektere løsninger eller finansiere klimatilpasninger.

Projektet forudsætter, at klimaforandringer er et vilkår. Det skal således ikke stille spørgsmål til, hvorfor der er klimaforandringer, eller hvordan forskerne når frem til deres prognoser for klimaet.